

HISTORIE: VÝROČÍ LEGENDÁRNÍ OBRANY SOVÍTSKÉ PEVNOSTI BREST PŘED 81 LET. DLE ZÁPISKŮ NĚMECKÉHO GENERÁLA

 cz24.news/historia-vyrocie-legendarnej-obrany-sovietskej-pevnosti-brest-pred-81-rokmi-podla-zapiskov-nemeckeho-general

24. června 2022

Stáhnout PDF

Sledujte nás na Telegramu: [@cz24news](https://t.me/cz24news)

Jednou z prvních bitev Velké vlastenecké války, která začala před 81 lety, 22. června 1941, je legendární obrana pevnosti Brest. Německé stanovisko k této události známe z dokumentu, který vypracoval velitel jedné z německých divizí. Je o to zajímavější, že obsahuje nevědomé proroctví o tom, jak se bude současná válka dále vyvíjet.

Obrana pevnosti Brest se považuje za nejdůležitější čin Rudé armády v prvních dnech Velké vlastenecké války. Kdy se však o tom sovětská strana poprvé dozvěděla? Podle vojenských dokumentů se tak stalo na jaře 1942, kdy 23. března jednotky 13. armády ukořistily u obce Vysokoye v regionu Orel důležitou trofej – „Zprávu o útoku na Brest-Litevsk“ 45. pěší divize Wehrmachtu. Její velitel generál Schlipper v ní podrobně popsal počínání německých jednotek při obléhání pevnosti Brest.

Z tohoto dokumentu se sovětské velení dozvědělo, že původní plán dobytí pevnosti ztroskotal na impotenci německých palebných zbraní před jejími kasematy a hrdinskému odporu jejich obránců. Výsledkem bylo, že Němcům trvalo týden, než zlomili odvalu Rudé armády. Po vyzkoušení všech prostředků se jim podařilo dosáhnout výsledku jen za cenu značných ztrát. Je zvláštní, že Schlipper vysoce ocenil hrdinství svých protivníků v prvních dnech války. Ovšem mnohem zajímavější je, že velitel 45. divize svou zprávou do jisté míry předpověděl osud Paulusovy armády ve Stalingradu.

Během německého útoku na SSSR dostala 45. divize Wehrmachtu za úkol dobýt Brestskou pevnost. V nadcházejícím útoku mělo její dělostřelectvo sehrát důležitou roli. Schlipper však pochopil, že kasematy pevnosti nelze zničit palebnou silou, kterou měl k dispozici. Proto při plánování ostřelování více počítal s omráčením obránců pevnosti než s jejich zničením dělostřeleckou palbou. Důležitou roli v tom měly sehrát raketometné šestihlavňové minomety, později známé jako „skřípoty“.

Nejprve chtěl generál provést dělostřeleckou přípravu a poté „skřípotem“ tlačit na nervy Rudé armády. Ale minomety musely být vypáleny jako první, protože bylo riskantní je uvést do akce po ostřelování, protože se nacházely v otevřené poloze, v dosahu nepřátelské palby. Vypuštěním „skřípotů“ ráno 22. června 1941 začala válka. Jejich vliv na pevnost se ukázal být slabý, protože její kasematy a sklepy přežily. Německá pěchota po ostřelování dobyla železniční most přes Bug a mosty přes Muchavec. Jejím postupu však zabránil tvrdohlavý odpor obránců pevnosti. Jak napsal Schlipper, protože Rusové byli za postupujícími Němci, využili "dovednost odstřelovačů, kukaček, střelců z vikýřů půdy, ze sklepů a brzy nám způsobily velké ztráty na důstojnících a poddůstojnících".

V poledne bylo veliteli 45. divize jasné, že dělostřelecká podpora jeho pěchoty je nemožná kvůli začínajícím bojům zblízka v pevnosti. Pokusy výpočtů jednotlivých německých zbraní střílet přímou palbou jen vytvářely hrozbu zasažení vlastních jednotek. Ze stejného důvodu se ukázala jako zbytečná i baterie útočných zbraní, kterou si velitel 135. pěšího pluku podřídil vlastním rozhodnutím, aby podpořil svou pěchotu v pevnosti. Zavedení záloh do boje nepřineslo Shliperovi výsledek, protože vyčištění opevnění vedlo k novým ztrátám. Přiznal, že Rusové „stříleli skvěle“.

Ve 13:50 se velitel 45. divize konečně přesvědčil, že útok pěších sil na Brest nemá smysl. Nařídil stáhnout se a obklíčit pevnost ze všech stran a poté na ni vést cílenou dělostřeleckou palbu. To znamenalo, že Němci se rozhodli obléhat pevnost a odsoudili její obránce k mukám hladu a žízně.

23. června Němci stáhli své jednotky z pevnosti (s výjimkou těch, kteří byli obklíčení v kostele) a následně spustili palbu na opevnění. Ráno dorazila armádní propagandistická mašinerie s reproduktorem, která začala vyzývat Rudou armádu, aby se vzdala. Střídavým ostřelováním a propagandou se Němcům podařilo zajmout asi 1900 lidí.

Zdalo se, že vůle obránců byla zlomena. Propaganda však na jižní části pevnosti nebyla úspěšná, protože v noci se sovětští vojáci několikrát pokusili prolomit blokádu. Nyní bylo Schlipperovi jasné, že ti, kdo nechtěli bojovat, se vzdali. Zbytek se rozhodl bojovat na život a na smrt a zahnal myšlenky na kapitulaci.

24. června se velitel 45. divize rozhodl zlomit vůli Rusů pokračováním v ostřelování a předáním výzev ke kapitulaci. Nyní se však vzdalo jen několik vojáků Rudé armády. Ano, a Schlipper se takové taktiky dlouho nedržel. Před polednem se vysílačkou spojila skupina jeho „částečně zraněných a extrémně vyčerpaných“ vojáků, kteří byli již druhý den v kostele odříznuti od hlavních sil. V důsledku toho generál nařídil ukončit přesvědčování, aby se vzdali a ostřelování, vyslal do kostela silný útočný oddíl 133. pluku, aby osvobodil Němce, kteří byli v něm zavřeni. Tato operace přinesla následující výsledek:

„Pomocí speciálních dělostřeleckých úderů od 11.30 do 11.45 se podařilo vysvobodit asi 50 uzamčených a současně obsadit střední ostrov, s výjimkou několika domů; 135. prapor obsadil i západní část severního ostrova, později 2. prapor i jižní ostrov; přičemž 1250 lidí bylo zajato. A přece se Němcům nepodařilo potlačit všechna centra odporu obránců pevnosti. Vojáci Rudé armády pokračovali v držení samostatných budov, včetně části kruhových kasáren („Dům důstojníků“) poblíž Brestských bran citadely. Kromě toho se tentýž den pokusili vymanit se z pevnosti:

„Opoledne, při vyčištění centrálního ostrova, se Rusové v síle roty pokusili prorazit na východ, k mostu přes Muchavec, přes silnici, byli zničeni. Živá palebná síla Rusů z jejich hnízd odporu dávala důvod očekávat nové noční pokusy prorazit (...) A skutečně, v noci se ruští tankisté a pěšáci pokoušeli prorazit.

Do 25. júna čelilo nemecké velenie nepríjemnému problému spojenému s vypratávaním pevnosti. Jednotky 45. divízie už ovládali väčšinu jej územia, ale vzhľadom na úzku oblasť pôsobenia nemeckých útočných skupín bola ich podpora delostrelectvom nemožná a palebné zbrane, ktoré mali k dispozícii, boli bezmocné proti hrubým stenám kazemát.

Nemci mohli použiť tanky alebo útočné delá, ale Schlipper ich nemal. Preto nariadil pokus o získanie zajatých sovietskych obrnených vozidiel. Okrem toho bolo divíziám prisľúbené, že dostanú čtu francúzskych tankov Somois.

Na odstránenie odporu v Dome dôstojníkov sa Nemci uchýlili k pomoci sapérov. Demolačné nálože boli zhodené zo strechy budovy na okná a odpálené. Potom bolo počuť výkriky a stonanie zranených, ale aj potom pokračovali v streľbe. Sapéri priniesli výsledky. Pri podkopávaní opevnení mohli Nemci zobrať ďalších 450 zajatcov. Ale východná pevnosť stále vydržala. Schlipper preto urobil rozhodnutie – „hladom a smädom prinútiť Rusov ku kapitulácii“, pričom pokračoval v ostreľovaní centier odporu delostrelectvom a rozhadzoval tam propagandistické letáky.

27. júna sa nemecký divízny veliteľ od prebehlíka dozvedel, že východnú pevnosť bráni takmer 400 vojakov Červenej armády s dostatočnou zásobou munície a potravín, ktorí si smäd hasia vodou z vykopaných jám. Boli s nimi ženy a deti...

Do tejto doby boli Nemci schopní obnoviť jeden sovietsky tank a útočnú zbraň, ktorá bola predtým v pevnosti poškodená. Toto obrnené vozidlo spolu s tankom Somuis podporovalo útočné skupiny pri čistení ložísk odporu. A stále ich bolo dosť, keďže „jednotliví Rusi stále strieľali z neprístupných úkrytov“. Navyše obrancovia východnej pevnosti naďalej presne strieľali. Jeho ostreľovanie z tankov a zbraní neprinieslo žiadny výsledok. Potom Schlipper kontaktoval letectvo a požiadal ich, aby začali bombardovať pevnosť.

Luftwaffe prisľúbila pomoc pechote. Nepriaznivé počasie však zabránilo nájazdu 28. júna, čím obrancovia pevnosti získali o deň viac. Nasledujúce ráno začali lietadlá bombardovať pevnosť 500 kg bombami. Ale opevnenie vydržalo. Potom, 30. júna, sa velenie 45. divízie rozhodlo začať nový zásah v nádeji, že svojich obrancov vydymí horiacim olejom a benzínom. Útok však nebol potrebný, keď na poludnie letectvo zhodilo na pevnosť bombu s hmotnosťou 1800 kg, čo ukončilo organizovanú obranu Brestu:

„Večer sa so ženami a deťmi, ktoré prišli, vzdalo aj 389 ľudí, dostali povolenie od svojho veliteľa, majora, vzdať sa. V žiadnom prípade neboli otrasení, vyzerali zdravo a bacuľato a pôsobili disciplinovane.“

Na záver svojej správy Schlipper napísal, že obrancovia pevnosti Brest bojovali mimoriadne tvrdohlavo a vytrvalo, pričom preukázali vysokú morálku. Výborným výcvikom brániacich sa jednotiek dokázali nemeckému generálovi vôľu klásť odpor.

45. divízia Wehrmachtu splnila svoju úlohu dobyť Brest za cenu veľkých strát. Počas týždňového útoku stratila 453 zabitých a nezvestných ľudí vrátane 32 dôstojníkov. Ďalších 668 ľudí utrpelo zranenia. Schlipper odhadol straty sovietskej strany na 7223 zajatcov a obrovský počet zabitých. Okrem toho Nemci zobrali veľké trofeje z materiálu dvoch sovietskych divízií, ktoré bojovali v Breste. Veliteľ 45. divízie tiež poznamenal, že skúsenosti získané pri útoku na pevnosť jasne ukázali slabosť použitých prostriedkov.

Delostrelectvo a mίνomety s raketovým pohonom nedokázali ničít opevnenia a obrnené vozidlá sa pred nimi ukázali ako bezmocné. Až zhadzovanie veľkých bômb sa stalo „výborným prostriedkom na morálny šok ukryvaných“. Schliper zhrnul skúsenosti z bojov o Brest: „Ohromujúci útok na pevnosť, v ktorej sedí statočný obranca, stojí veľa krvi. Táto jednoduchá pravda sa opäť raz potvrdila pri dobytí Brest-Litovska.

Tieto slová nemeckého generála sa stali prorockými, keď o rok neskôr začal Wehrmacht bojovať v Stalingrade. Hoci toto mesto v skutočnosti nebolo pevnosťou, odvaha jeho obrancov ho z neho urobila. Na každej ulici, v každom dome sa Nemci stretli s ich prudkým odporom. V dôsledku toho nemecké jednotky nielenže utrpeli veľké straty, ale po mesiacoch urputných bojov aj kapitulovali.

ZDROJ: Armádny Magazín

CHCI PŘÍSPĚT NA CHOD PORTÁLU

Upozornění: Tento článek je výlučně názorem jeho autora. Články, příspěvky a komentáře pod příspěvky se nemusí shodovat s postoji redakce cz24.news. Medicínské a lékařské texty, názory a studie v žádném případě nemají nahradit konzultace a vyšetření lékaři ve zdravotnickém zařízení nebo jinými odborníky.